

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. november 3.

Vasárnap.

XX. évfolyam 87. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hazafias petítorérte, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyiltér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltérek díja előre fizetendő.

Az állam segítsége.

Hány mohó kéz nyul máris annak a negyvenöt millió koronának reá eső részeért, melylyel az általános üzleti pangásnak véget vetni, az általános szükségnek s inségnek elejét venni akarják. Hány munkabíró kart hoznak így mozgásba, hány családot mentenek meg az országban az éhségtől és nyomortól, hány gyermeket a testi és erkölcsi romlástól! Hosszu évek megtakarított összegeit az adott viszonyok közt produktívabb célokra nem is fordíthatná az állam, mert a bizonyos kárt elhárítani gyakran sokkal fontosabb és sürgősebb, mint a lehetséges nyereséget előkészíteni. És itt arra is figyelemmel volt az állam, hogy állandó bevételének, jövő megtakarításainak becses forrásai, a nép adóereje, tartósan ne gyöngöttessenek, ki ne apadjanak.

A szocialista eszelősök bizonynyal nem fogják dubiózus elveik nyereségszámlájára írni az államnak ezt az akezióját; mert itt nem lehet szó arról az állami szocializmusról, melyet ők festenek a buta hiszékenységgel. A szocialista állam, mely a polgári szabadság és az önrendelkezési jog temetőjén a kényszermunkások hízalóhelyét készíti, egyszerre termelő, munkaközvetítő, fogyasztó és díjazó is, míg a modern polgári állam a magán kezességében, az önszorgalmon alapul, és összegyűjtött segélyeszközeivel idejekorán csak akkor siet segíteni, mikor az egyesek és a közös alkotásra szövetkezett csoportok ereje már nem elég az akadályok legyőzésére.

A modern magyar állam is, amint az

Széll Kálmán kormányzatában jelentkezik, éppen a magán kezességnek akar új élesztést nyújtani. Ez az állam gondoskodik a nemzeti tőke megtartásáról és erősítéséről, mely épp úgy gyöngül, ha sinlődés esetén nem gyámolítjuk, mint ha folyton járszalagon vezetjük s gyámság alatt tartjuk. Az egyik hibát elkerülni úgy, hogy a másikba ne essünk, ez az igazi államférfiúi művészet, minőt Széll Kálmán kormányától látunk. És hogy ez a művészet nemcsak máról való örvedetes meglepetés, hogy Széll kormányzati nézeteiből egész természetszerűleg ered, hogy beavatkozására teljes bizonyossággal számíthatunk, az kiderül már a pusztá emlékeztetésből a lelenczügyről, az elhagyott gyermekek gondozásáról szóló törvényekre, a felsőmagyarországi szociális segélyakezióra és azokra az előkészületekre, melyek a kivándorlás rendezése végett vannak folyamatban.

Ennek, a csekély száma miatt az emberanyaggal kinos takarékosagra utalt nemzetnek egyetlen egy munkaerőt sem szabad elvesztenie, ha a reá tukmált kezmény politikai és gazdasági harcban győztesen akarja helyét megállni, Széchényi István, a „legnagyobb magyar” szelleme még utólag is világít Széll Kálmán működésében, melyet az általa vezetett állam legújabb segélykészsége tulajdonképp csak kiegészít, egységessé tesz.

Főispáni kinevezés. A király Mikó Árpád, Marostordamegye és Maros-Vásárhely szab. kir. város

főispánját, ez állásától, saját kérelmére, elismerése mellett fölmentvén, helyébe Sándor János, kikülföldi főispánt nevezte ki, egyelőre e vármegye élén is meghagyván őt.

Bartha Miklós kilépése. Az Ugron párt újból megválasztott elnöke: Bartha Miklós személyi okokból kilépett az Ugron-pártból.

A trónbeszéd. Amint váható volt: a trónbeszédnek oly lelkes visszhangja támadt a közvéleményben, amely valósággal ritkítja párját. A magyar sajtó — elenyésző kivétellel — ünnepi hangulattal fogadja és hazafias örömmel kommentálja a királyi szöveget, méltó módon emlékezve meg a magyar felelős kormány fejről, Széll Kálmánról s nagy államférfiúi sikeréről. Jellemző a trónbeszéd hatására hogy Bartha Miklós Magyarországon ezeket írja róla: „Ennek az okmányoknak színe, hangulata, melegsége van, mint egy művészi gonddal festett tájképnek.” Majd ezt mondja: „Így még nem beszéltek velünk. Sem velünk, sem az ősszel. Ezt a hangot megérti és megbeszéli hazánk minden polgára. Rég ohajtott harmóniának fenséges akkordja zendült meg a trónon. Az ilyen hangnak tisztelet, ragaszkodás és szeretet a visszhangja.”

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülést tartott múlt keddén Fabiny Teofil korelnök elnökelete alatt délelőtt tíz órakor.

A jegyzőkönyv hitelesítése után a korelnök felhívta a képviselőket, hogy megbízólevelüket adják át gróf Bethlen István és Szüllő Géza korjegyzőknek abban az időben, amikor nevüket olvassák.

Borbély György korjegyző fölolvassa a névsort.

A megbízóleveleket a beérkezett panaszokkal és a kuriától átküldött kérvényekkel együtt ki fogják adni a kisorsolándó osztályoknak.

A korelnök jelenti, hogy a képviselőházhoz panasz érkezett Werner Gyula és Gabányi Miklós választása ellen, a kir. Kuriától áttétettek a képviselő

TÁRCZA.

Egy régi képviselő.

— Emlékezés Pap Lajosra. —

Írta: Horváth Janka.

A koronázó országgyűléstől kezdve öt ülészak alatt ismert tagja volt a képviselőháznak egy szikár fekete képviselő; bosszúkás, arczát még hosszabbította hegyes Napoleon szakállja, nevető kék szemei előtt mindig ott volt a csipetű, aminek fennmaradásáért tartotta kihívóan magára fejét. Élénk mozdulatai, vidám társalgása fiatalos jókedvre mutattak, míg a homlokát és arczát minden irányban átszelő mély barázdák sok lelki és testi szenvedésről beszéltek. Nagy események vonták a barázdákat homlokára a még kora javát élő férfunak, ki a nagy időknek nemcsak tanuja, de tényező bajnoka és mártíra volt.

Pap Lajos vagy — amint általánosan nevezték — Louis 24. évi törvénykorában már ezredes és Bem tábornok vezérkari főnöke volt.

A saját kérelmére a honvédséghez áthelyezett osztrák hadnagy részére Bem hadjáratának minden

győzelme újabb kitüntetést vagy rangemlést hozott. A zseniális lengyel tábornok szerette maga mellett látni a fiatal tisztet, ki mindig megértette intencziót; mellette is volt úgy a díszesség mint a vész napjaiban, ott volt a balvégzetű s gesvári csatában is, hol a kis honvédség bámulatos kitartással küzdött a nagy orosz haderő ellen reggeltől késő délutánig, de midőn, úgy hat óra felé, három frissen érkezett orosz lovas ezred rohanta meg, megingott, sorai felbomlottak s a csata veszve volt. Bem kétségbeesett idegességgel küldte előbb segédtisztjét Zeyk Domokost, aztán a tábornok főnökét a csatarend helyroállítására.

Késő volt: mire Pap ezredes oda érkezett csak rendetlenül futó embereket talált, ott látta Petőfit is — mint azt többször hallottam tőle — fegyver nélkül futni Fehéregyháza felé, rákiáltott, hogy ne arra vegye útját, de többet nem tudott róla, mert maga sietett Bemnek jelenteni, hogy csak menekülni lehet.

Látta, amint kisebb-nagyobb orosz lovas csapatok, száguldtak mindenfelé a keskeny völgyön át elrohantak néha egy-egy menekülő magyar csoport mellett, mintha észre se vették volna az esthomályban; itt-amott haldokló bajtársakra akadott, de nem időzhetett sehol, sietett a tábornok helyére, egész este lett mire odaért; ott nem talált senkit. Merre lehet a tábornok? Megmenekült-e? Ez a gondolat

foglalta el Pap ezredesnek egész lelkét, leszállt lováról s a nehezen látható kocsinymot követve; az arra vezetett, merre előbb nagy kozák csoportot látott elszárguldan. Megborzadt. Majd magyar szót hallott, néhány huszár jött arra, föl szólította őket, csatlakozzanak a tábornok felkeresésére, együtt követték a kocsinymot. A Küküllő azon gázlójához vezetett, hol kevéssel előbb a kozákok mentek át, már közel voltak ahhoz, mikor szemükbe tünt a csekély vízben egy bedült koci lovak nélkül, a tábornok kocsija volt, s nagy örömeire, abban volt meghúzódva maga a tábornok is. Az átvonuló kozákok rá se néztek a vízben heverő kocsiára. Pap Louis saját biztos lovára ültette a nyomorék tábornokot, maga egy huszár lován, a többi huszárral közrefogva vitték Marosvásárhelyre vezérüket.

Még egyszer felesillant a Bem hadiszerencséje, mikor bámulatos ügyességgel az oroszok hátába kerülve újból elfoglalta Nagyszebent. De a díszesség rövid pár napot tartott. Gyulafehérvárról nem jöhetett a várt segédsereg s így a kis magyar sereg visszavonult a négyezerre nagyobb orosz erő elől, míg az Nagyszebentől utjára állta. Veszett csata után Bem a vert sereg zömével, Szászsebes falai közé menekült. Pap Louis, ki az utóhadat vezényelte, teljesen körül lett zárva az ellenségtől. Merész kísérlete, keresztülvágni magát, nem sikerült. Pap

selőházhoz a Nosz Gyula, báró Gáger Miksa, Pawlovits Ljubomir és Werner Gyula választása ellen beadott kérvények.

Következik az osztályok kisorsolása. Előbb azonban számba veendő a beadott megbízó-levelek és e célból az ülést a korelnök fél órára felfüggeszti.

Szünet után a korelnök jelenti, hogy beadott összesen 396 magyarországi és 40 horvát-szlavonországi képviselő megbízó-levele.

A megbízó-leveleket átadó képviselők ezután sorshuzás után kilenc osztályba osztották és pedig előbb a magyarországi képviselők neveit sorolták ki, azután a horvát-szlavonországi képviselők neveit.

Az osztályokba sorozás megtörténte után

a korelnök jelenti, hogy az osztályokban sorozott képviselők névsorát kinyomatják és szétfogják osztani. Az osztályok megalakulásának idejétszerda délelőtt tíz órára tűzték ki. Az ezután benyújtandó megbízó levelet és panaszokat a korelnök az elnöki hivatalban veszi át.

Mintegy szerdán az osztályok alakulása volt, a korelnök indítványára a Ház elhatározta, hogy a legközelebbi ülést október 31-én délelőtt tíz órakor tartja s annak napirendjére kitűzte a Ház tisztviselőinek megválasztását.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség ellen terjesztett híreket s azokat a célzatos mendemondákat, melyeket az oroszok ellenünk tervezett céljairól beszélnek, megcáfolja az orosz nagyherceg mostani látogatása. Nem bír a látogatás bár hivatalos politikai jelleggel, a mostani időben nagy fontossága. Az oroszok minden mozdulata ránk nézve fontos és jelentőségteljes, annál jelentőségesebb tehát, ha ez barátságos jellegű. Midőn a főváros s az ország szívesen üdvözlö az észak hatalmas uralkodóházának tagját vendégül, ez az üdvözlés a béke reményének is szól.

A délafrikai háború hőse, Botha majdnem az angol sereg közébe esett. Legalább angol sürgönyök jelentése szerint Remington ezredes csapatai megtámadták Botha Lajos táborát, úgy, hogy Botha is alig menekült meg az elfogástól; kalap s fegyverzet nélkül menekült a bur vezér, serege nagyobb része angol fogságba jutott. Csapás csapás után éri a burokat, a vég felé közelednek — angol forrás szerint. De más hírek szerint, a burok vesztesége vagy nem igaz, vagy nagyon is túlzott. S a Fokvárosban kitört pestis, ugyancsak szedi áldozatait az angol katonák közül. Nehéz lenne, sőt lehetetlen tisztázni képet alkotni most a helyzetről. Hogy az angolok helyzete nem valami fényes, azt az bizonyítja leginkább, hogy milyen nagy erővel akarják annak mutatni.

Louis tudta már, hogy így is úgy is halál vár rá, hát megakarva menteni elesigázott katonáit, 200 emberével megadta magát.

Az oroszok mindenütt jól bántak az elfogott magyar tisztekkel, de az Erdélyben pa.ancsnokoló orosz altábornagy Lüdersz gróf különösen megszerette Pap Louist, szívesen előszólított vele, s asztalához mindennapos vendégnek hívta. A magas műveltségű fogoly tiszt főhadiszállásán teljes szabadságot élvezett. Ott találkozott egy ebéd előtt Dorschner ezredessel, ki egyik székely határfőrezdénél szolgált, s ott kétszer esküdött meg a magyar alkotmányra — másodszer. Agyagfalván — aztán meg dühös ellensége lett a szabadságharcznak. Dorschner most durva göggel mérte végig Pap Louist, s megvetéssel menve tovább németül mondta: Én esküszögökkel nem érintkezem.

Pap Louis baloldalahoz kapott, honnan hiányzott kardja, s elhalványodva ment Dorschnernek: Én megtartottam törvényes királyomnak tett eskümet. Esküszög az, aki kétszer esküdött az alkotmányra és ellene fordult.

Lüders altábornagy közbe lépett. Ezredes ur — szólott éles hangon Dorschnerhez — én kikérem magamnak, hogy az én vendégemet bárki is megbántsa. Önök osztrákok szeretik sértetgetni az általunk elfogott vitéz magyarokat, de én a saját házamban

Székelyföldön. *)

Írta: Máthé József.

I.

Általános viszonyok.

Hány siralmas panaszát nyelte el a pusztá végtelen semmisége, hány zokszava nem értember barátok halló füléig, hány fájdalomtól perdült könnyesepje hullott le és hány lélek szakadt el ettől a megszentelt hazai rögről, azt halandó ember föl nem jegyezheti.

A székely dívatból kiment, koresalakká vált, s ha veszett is nap-nap után kevesbbtévén az őrállók sorait Keleten, nem tartotta senki nagyobb jelentőségűnek az ő veszedelmét, mint a megszo-kotti népmozgalomban kiegyenlítődő statisztikai igazságok szerint: tótok, rusznyákok hullámszásában felfedezett bajt. Sőt feltűnően világpolgáriás felfogással azon igét kezdték szólni boesátani, hogy Magyarország magyar jellege nem annyira az alapító törzsek őseréjében, mint az újabb hullámszások, beözönlések esélyeiben van.

A felfogás magában a székely társadalomban sem különb. Títkolozások, tagadások könnyű fogásaival csnek túl a székely veszedelmeken, mi „tulajdonképpen nem is veszedelem”.

Igazában pedig püszítő, dúló veszedelem jelei láthatók szélteben-hosszában, minden osztályban. Három osztálya van pedig ennek:

a) A hivatalnoki osztály, mely dominál mindenek fölött.

Ott él közöttte, fölöttte, de nem vele és nem neki. Innen van, hogy csak a súlyát érzí-nögi az Istenadta nép.

Ez a súly pedig nehéz. Rá nehezedett földjére, erdejére. A hivatalos organizmus terheit már nem bírja a nép.

Kényszerítik tehát!

Dobszón jár el az ősi jus ronesaléka kezéről s még sem bírja. Csak a végrehajtás likvidált díja került ki belőle. Egyéb semmi. Sokszor 10 koronáért ezeket érő vagyon kerül dobszón idegen kézre.

Ő pedig, kit még a rég, a tulajdon gondolata ide kötött, megy.

b) A földmives osztály volna a székelység gorince. Angolkör jelei látszanak rajta is. Elgörbült, csuffá vált. Ráesett mindenki. Tőle vár mindenki. Szípolozza mindenki. Ez a medium. Ezért a legkitartóbbja is vesz. Ugy kerül el lassan, rendre kezéről a föld. Kiébe megy?

Az nem kérdés. Itt viselni kell közterheket, a

*) Kiténő munkatársunk e cikksorozata külön füzetben is megjelent, mint a marosvásárhelyi Székely Társaság kiadványa. Erdemesnek tartjuk megismertetni olvasóinkkal is.

Szerk.

kulturális fejlődés megnőtt igényeinek terheit. A ki nem bírja, elsőpörtetik.

És kidül az eke a székely kezéből. Az ősi fészek sem övé már. Ki-é a föld?

Nem kérdés. Emberek jönnek, emberek mennek; a népmozgalom folytonos kiegyenlítődés van. Csak az alak más, a gazda más. És talán a sziv is. De az mindegy.

c) A munkás osztály őse talán hivatalt viselt, vagy a téres mezőkön szántott. Ma minden bór a szállása, ha zsellér hurubához nem kötötte sorát. Munkáért házal s pénz keres, ha kap. Keres.

Az idő azonban mostoha hozzá, mint az emberek. Sokszor hetekig nincs munkája, nincs pénze. És mégis tűr, a meddig tűrhet. Aztán pedig az is elmegy.

S ha minden elmegy, ki az, a aki jön?

d) A tőke pénzes, az üzér. Nagy sokasága új honfiaknak, kik talán biztosítják e hon magyar ollegót a jövőben. — Ezek hatalmába kerül minden. Előbb egy-két hivatalnok, vezérember, faluszája, faluesze; aztán pedig erdő, mező, barom, milliók. S mint mikor az ár söpör pusztító kedvében mindent, a mi útjába kerül, csak ronesaléka marad a régi rendnek, embereknek.

Kíválik egy kis töredék, hogy megmentse, a mi még menthető. Csak késő ne lenne, csak el ne nyomnák azokat is.

Ezek a nemzet jobbjai. Nem nézhetik már a siralmakat, a munkába kezdenek.

Munkába kezdenek, hogy szegénységbe süllyedt véreik anyagi és erkölcsi emelkedésére tehetségek szerint közremunkáljanak.

Nehogy talán már a közel jövőben rajtuk legyen a sor.

Lesz-e sikere? Azt a jövő mutatja meg.

A bünbak.

Kézdivásárhely, okt. 30.

Mi, elemi iskolai tanítók, megszoktuk már, hogy itt is, ott is üssenek, hogy minket a minyunkba várjanak és mindenért minket akarjanak felelőssé tenni. Akár anyagi, akár erkölcsi téren észleljének valahol stagnálást, vagy éppen visszaesést: rögtön kisütik róla, hogy az elemi oktatás gyarlóságában rejlik az ok. Annyira hozzászoktunk már az e fajta vádakra, hogy ma-holnap azon sereg foglank csodálkozni, ha valamelyik kétlábu tollatlan állat azt sütné ki, hogy az ideai szeszélyes időjárásnak is az elemi oktatás az oka.

És mi türjük, birkatürellemmel türjük a vádakat. Ha időnként szót is emel egyik, vagy másik elemi iskolai tanító ez is inkább csak akkor történik, ha az illető tanító működése célzatosan van érintve vagy támadva. A többség, a tanítóság zömében azonban hallgat.

lannak, ha azt mondom, lehetetlen! Árulónak tartanának.

— Ah! szóbeszéd. Gondolkozási időt adok, s azalatt olvassa el ezt — és egy német hírlapot nyújtott védenézének.

E lapból olvasta a fogoly: Woronyevszki herezeget, egykor kenyerespajtását, főbelőtték Pesten. Szabó Nándor fegyvertársát 12 évi várfogságra ítélték Szebenben, s így tovább; el voltak ítélve már legjobb barátai. Tudta, ugyanaz a sors vár rá, szemben az ígért biztos, talán fényes jövővel, de ahhoz ragadna a gyanu, hogy áruló: inkább a halál.

Lüders gróf hallani sem akart ellenvetéseiről, hát irt annak egy köszönő levelet a legmelegebb hála kifejezéseiével, aztán megkérte egyik lovas tisztet, kölcsönözzön neki lovat s adjon katonakíséretet, egy-egy látogatást akart tenni a szomszéd helységbe és két kozák kíséretében belovagolt Szebenbe; a kozákokat megajándékozva, a lóval s az altábornagynak irt levéllel haza küldte, maga pedig jelentkezett az osztrák téparanesnokságnál.

A hadbíróság 16 évi várfogságra ítélte Pap Louist.

Egy hazafi szenvedéseit várfogságban megírta Silvio Le mia prigona című munkájában; s az egykor könyveket fakasztott az egész művelt világ olvasó

azt nem tűrhetem. Balinkoff százados — fordult segéd tisztjéhez — adassa vissza Pap ezredes kardját, hogy ezentul ne legyen védtelen.

— Hallatlan! E felkiáltással rohant el Dorschner, anélkül, hogy bárkinek köszönt volna.

Az orosz tisztek gunymosollyal néztek utána.

Pap Louis visszahadott kardját Lüders elébe tette: Kegyelmes ur! némes eljárása által legyőzve másodszer adom meg magamat s nem találok szavakat megköszönni nagylelkű védelmére.

— Hagyja azt. Nekem jól esik a gyáva henczegőket rondreztasíthatni. De most ebédeljünk.

Ebéd után dolgozószobájába szólította foglyát az altábornagy s kezét annak vállára téve atyai jóindulattal szólott:

Én önt még csak rövid ideig védelmezhetem, amíg lehet használni. De a végén mégis kénytelen leszek kiadni önt ellenségeinek; ezt elkerülni csak egy mód van. Lépjön orosz szolgálatba.

Pap Louinak torkán akadt a szó.

Lüders mosolyogva folytatta: Én garantálom, hogy Ön megillető rangfokozatot kap; hazája ellen se kell szolgálnia; elküldjük a Kaukázusba vagy Ázsiába, a csár birodalma elég nagy, hogy egy tehetséges, vitéz katonát megtaláljon abban a maga helyét.

— Kegyelmes úram! Ne gondoljon háládat-

Hát a mi sok — az sok.

Ime, egy eset a sok közül.

A „Székelyföld” idei 85. számában megjelent „Az erdélyi r. kath. státus gyűlése” cz. tudósítás szerint Künnle Tivadar, tanügyi előadó konstatálta, hogy: „Különösen az iskolai év volt kedvezőtlen. A járvány és betegség emelte a mulasztott órák számát, a tanításban is van visszaesés. A tanári kar nagy buzgósága is tehetetlenül állt az így növekedő bajokkal szemben. A hanyatlás okát nem lehet tudni s felhívták a tanári testületeket, hogy tegyenek jelentést, vajjon miben találják e visszaesés okát. A tanári testületek a baj okául a szülők nemtörődését s az elemi oktatás hiányosságát reveztek meg.”

A tanári testületek tehát a baj okául „az elemi iskolai oktatás hiányosságát” nevezték meg, mert ama másik: „a szülők nem törődése” csak porhintés a világ szemébe.

Tehát még mindig a régi nóta!

Távol legyen azonban tőlem, mintha én Künnle Tivadar urat okolnám a fenti vádért; ő csak a rendelkezésére bocsátott száraz adatokat csoportosította, úgy, a mint azt tennie kötelessége volt.

Egészen másképen áll azonban a dolog azon tanári testületekkel szemben, melyek az adatokat szolgáltaták. Azok, boesánat az őszinteségért, következetlenül az igazsággal teljesen ellenkező dolgot állítottak, midőn a visszaesés okát csak az elemi isk. oktatás hiányosságában akarták föltalálni.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

Háromszék Vármegye Nemes Családjai.

Említettük máregy ízben, hogy Sepső-Szent-Györgyön, a jóhírű Jókai-nyomda műintézet Háromszék Vármegye Nemes Családjai díszmunkán dolgozik. A 40—50 ivre terjedő könyvhöz hazafias előszót Pötsa József v. b. t. t., főispán irt. Két gyönyörű rajz vezet be a munkát, melyek egyikét Gyárfás Jenő székely festőművész, a másikat Gyárfás Győző kir. főmérnök rajzolta meg kiváló zsenialitással. A munka most már annyira előrehaladt, hogy a karácsonyi könyvpiacon minden valószínűség szerint kiállíthatja a jeles szerző Pálmay József, ki csak nem régen általános elismerést vívott ki az „Udvarhely Vármegye Nemes Családjai” művével. A kiváló ügyes kivitelű címerrajzokat a Jókai-nyomda kibebírt alakban is elkészítette, s ezek egy névjegy, valamint levélhasználatra rendkívül alkalmasak s alig mulik el nap anélkül, hogy épen e kibebírt címmerekkel díszített névjegyekből tömeges megrendelést ne hozna a posta. Itt kell megemlítenünk, hogy általános keresetnek örvend a „Háromszék Vármegye Nemes Családjai” s eddig négyszáz előjegyzés érkezett be a Jókai-nyomda részvény-társulathoz. A mű előfizetési ára fűzve 16 korona, díszes kötésben

aranyvágással 20 korona. Azonban a díszmunkának a nyomdából való kikerülése után 24 korona lesz a bolti ára. Megrendelhető: a Jókai-nyomda részvény-társulat könyvnyomdájában Sepső-Szent-Györgyön (Háromszék vármegye).

NAPI HIREK.

— **Személyi hír.** Bárá Szentkereszty Stephanie, városunk humán intézeteinek lelkes megalapítója okt. 31-én Zagonba utazott, a hol november 6-áig fog időzni.

— **Áthelyezések.** A pénzügyminiszter Gellenczei Cseh Imre kir. adóhivatali tisztet a sepső-szentgyörgyi kir. adóhivatalhoz, Balázs István, esküszórai kir. ügyészéi fogházfelügyelőt irnoki minőségben a zombori kir. törvényszékhez áthelyezte.

— **A kézdivásárhelyi Székely Társaság** ötödik összejevetelét november 2-án szombaton délután 5 órakor tartotta a kézdivásárhelyi kaszinó helyiségében.

— **Eljegyzés.** Szabó Mariskát, ifj. Szabó Sámuel derék polgártársunk kedves, szép leányát, a napokban jegyezte el egy törekvő képzett ifjú iparos: Nagymihály Sándor, jönevű építési-vállalkozó, Kézdivásárhelyen. Kísérje szerencse frigyüket.

— **Az Emke a polgári leányiskolaért.** Az E. M. K. E. a Kézdivásárhelyi Jótékony Nőegylet-hez a következő átiratot intézte: Vonatközússal folyó évi július hó 4-én 404. szám alatt hozzánk intézett beadványára: van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet által fentartott polgári leányiskola államosítása tárgyában, egyetértőleg orbai írási főkválistámmal, mely az államosítás támogatását nálunk szintén kérelmezte, egyideűleg a legmelegebb felterjesztést intéztük kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Ur Ó Nagyméltóságához, a melyben hivatkoztunk, hogy az iskola államosítása nem csak közvetlenül Kézdivásárhely város, hanem az egész Kézdi- és Orbai nagy járásoknak is érdeke. Kívánva, hogy a Jótékony Nőegylet buzgó fáradozását megelőbb a kívánt siker és Isten áldása kísérje, vagyunk Kolozsvárt, 1901. július hó 26-án. Honfui üdvözléssel: Kornis Viktor alelnök, Sándor József t. alelnök, főtítká.

— **A kézdivásárhelyi „Paedagogiai Társaság”** alakuló gyűlését, november hó 9-én délután 5 órakor fogja Hassák Vidor főgymnásiumi igazgató vezetése alatt megtartani. Jövő számunkban a közgyűlés tárgysorozátát is fogjuk közölni.

— **Fillérestély.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegylet közkezdveltségnek örvendő fillérestélyei sorozatát — mint értesülünk — november 16-án (szombaton) fogja megkezdeni. Felhívjuk rá előre is közönségünk szíves figyelmét.

közönségének szemeiben: a mi eliteltjeink hallgattak, bár százankint viselték ugyanazt a nehéz sorsot.

Pap Louis lemondással számlálta az éveket, még hét volt hátra a rá mért szenvedésből, midőn egy örvendetes esemény Rudolf trónörökös születése — váratlanul visszadta szabadságát az összes még fogva levő politikai eliteltnek.

Kilencz évi reménytelen lemondás után kábultan, alig értve az örömet, vették a foglyok szabadulásuk hírét.

Pap Louisnak már csak egyetlen vágya élt: viszontlátni szülőföldön, agg szülőit. Augusztus legforróbb napjaiban megszakítás nélkül, részint, kocsin utazott Kufsteinből Magyarország keleti határáig; odahaza senki sem ismerte meg, az erőteljes szép férfuból egy vézna fekete alak lett, az oly soká nélkülözött napsugár, augusztusban sötétbarnára égette halovány arcát; öreg szülőit testileg, lelkileg és vagyoniilag összetörve találta. Mellettek maradt s egy kisvárosi ügyvédnél dolgozott a mindennapi kenyerért.

Az alkotmány helyreállításával megválasztotta szülővárosa Kézdivásárhely képviselőnek s ő a bal-középén foglalt helyet, ragaszkodott annak elveihez, de még jobban vezéréhez. A honvédség szervezősekor felszólította Andrassy gróf: lépjen szolgálatba, ezre-

desi ranggal. Pap Louis csak a katonai pályán volt otthonos, boldognak érezte volna magát csapatja élén, de úgy hitte — s e hitben elvtársai megerősítették — hogy ellenzéki elvei megtagadása lenne, ha szolgálatba lép. Képviselő maradt.

Az idők változtak; a balközépből kormánypárt lett. Pap Louis nem bírt megvárni kedves generálisától, követte azt híven, de mindig ellenzéki szülővárosa nem választotta meg többet; no de jutott neki is egy a számtalan erdélyi kis választókerületek közül. Egyszer jutott többet nem, mert nem tartozott a minden szolgálatra kész, de azután követelődző párttagok közé.

— Nem érek én már semmit! Söhajtott Pap Louis, s kiköltözött Gubacsra, ott piczi rossz birtokból próbált megélni mint parasztgazda; az sehogys ment, de ki törődött nyomorúságával. Rég volt, a mikor a hazáért küzdött, áldozott. Rég volt, elfelejtették. S midőn örökre vége lett földi nyomorúságának, nem zengtek felette dicsőimnusz, két jó barátja gondoskodott egyszerű temetéséről s tett koszorut az elfelejtett szabadsághős koporsójára.

— **A népfelkelők időszaki jelentkezése** november hó 4-én reggel 8 órakor, a honvédségi ellenőrzési szemle november 8-án reggel pont 8 órakor fog megtartatni, a város tanácsházának nagytermében. Figyelmeztetnek érdekeltet a pontos megjelenésre, mivel elmaradásuk esetén utószemlére megjelenni fognak köteleztetni, s elmaradásuk esetleg pénzbüntetést is fog maga után vonni. Kézdivásárhely, 1901. október 31-én. Boda Gergely, h. rendőrkapitány.

— **A hadkötelesek jelentkezése.** A védtörvényhez kiadott utasítás I. rész 23. §-a alapján kötelesek az 1879—1880—1881. évben született helybeli vagy idegen illetőségű hadkötelesek összeírás végett a rendőrkapitányság, mint katonai ügyosztálynál jelentkezni. A kik ezen jelentkezést elmulasztják 10 koronától 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, vagy megfelelő elzárással fognak büntetett. Kézdivásárhely, 1901. október 31-én. Boda Gergely, h. rendőrkapitány.

KÖZGAZDASÁG

Rendelet

a borkészítés céljából behozott külföldi szőlőnek az 1882. XV. t.-cikk-ekben iktatott nemzetközi filloxera egyezményben megállapított feltételek szerint való esomagolását tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy az utóbbi években, főleg a múlt évben, számos esetben megtörtént, hogy egyesek borkészítés céljára 5 kgros csomagokban (ládákban) külföldi szőlőt nagyobb mennyiségben hoztak be az országba. Ezen szőlő szállítmányok érkezésre való szőlő gyümölcs az erre 5 kgros csomagokban történő behozatal esetére megállapított kedvezményes vám mellett hozattak be, tényleg azonban nagy részben a behozatal után azonnal mustá préseltettek ki.

Az 1882. évi XV. t.-cikkbe iktatott nemzetközi filloxera egyezmény 2 cikkének harmadik bekezdése s az egyezmény zárjegyzőkönyvének ide vonatkozó pontja szerint borszőlőnek külföldről való behozatala csak taposva (összecsömöszölve) és csak hordókban, még pedig csak olyan hordókban van megengedve, a melyek legalább 5 (öt) hektoliter tartalmuak, s ezenkívül a hordóknak úgy kell megtszítva lenniök, hogy azokhoz semmiféle föld vagy szőlőtörke-alkatrész hozzátapodva ne legyen.

Ennélfogva figyelmeztetem mindazokat, a kik borkészítési célra külföldi szőlőt hoznak be, hogy a fenti rendelkezéseket szigorúan tartásuk szem előtt, mert e rendelkezések megszegése az 1883. évi XVII. t.-cikk 12. §-a szerint büntetendő kihágást képez.

A törvényhatóságokat pedig felhívom, hogy erre az 1883. évi XVII. t.-cikk 13. §-a szerint illetékes I. fokú hatóságokat haladéktalanul figyelmeztessék és utasítsák, hogy azokat az egyéneket, kik részére 5 kgros csomagokban nagyobb mérvű külföldi szőlőszállítmányok érkeznek, a mennyiben alapos gyanu merül fel arra nézve, hogy az illetők az így behozott szőlőt, must, illetőleg borkészítésre használják fel, kísérik figyelemmel, indokolt esetekben ellenük a kihágási eljárást az 1883. évi XVII. t.-cikk 12. §-a alapján esetről-esetre indítsák meg, s minden ilyen kihágási eljárás megindításáról a törvényhatóság útján tegyenek hozzám jelentést.

Kelt Budapesten, 1901. évi szeptember hó 7-én.

Darányi Ignác s. k.

A szerk. postája.

J. G. A hangulatos szép költemény a számunkra későn jutott kezeinkhez; a jövőben okvetlenül közölni fogjuk.

SZ. V. Kolozsvár. Post. festa érkezett. Most elmaradt. Valami újat várunk onnan.

Balázs Ferencz plebános Torján. A beküldött cikket későn kaptuk, jövő számba közölni fogjuk. Üdvözlét.

Felölös szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

Sz. 5258.—1901.
tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A közdivásárhelyi kir. törvényszék, mint tlkvi. hatóság közhírré teszi, hogy akvásárhelyi tpenztár végrehajthatónak Fénig Vaszi s neje Dimiám Mária végrehajtást szenvedő elleni 7440 korona tökekövetelés és járulékaí iránli végrehajtási ügyében a közdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő Bereczk községében fekvő a bereczki 920 sz. tjkvben A + a. foglalt 3518 hrsz. ingatlanra 3 korona 3490. " " 6 " 3491. " " 7 " 599. " " 13 " 400. " " 13 " 401. " " 13 " 7063/b " " 24 " 3486. " " 8 " 3856. " " 5 " 7060. " " 81 " 3909. " " 8 " 7044/2 " " 24 " 3773. " " 7 " 7055. " " 153 " a bereczki 618. sz. tjkvben A + 7048/a, 7048/b. hrsz. ingatlanra 178 korona, a bereczki 1959. sz. tjkvben A + 7067, 7068 hrsz. ingatlanra 179 K., 3859. hrsz. ingatlanra 4 K., a bereczki 1107 sz. tjkvben A + 3495. hrsz. ingatlanra 8 korona, 3534. hrsz. ingatlanra 24 korona, 3494. hrsz. ingatlanra 13 korona, 3520. hrsz. ingatlanra 5 korona, a bereczki 1687. sz. tjkvben A + 7042. hrsz. ingatlanra a Veres Mihályné holtiglani haszonélvezeti joga fenntartásával 55 korona

a bereczki 1762. sz. tjkvben A + 7046. hrsz. ingatlanra 51 korona, a bereczki 1958. sz. tjkvben A + 7064/a, 7064/b. hrsz. ingatlanra 59 korona, a bereczki 1250. sz. tjkvben A + 3488, 3489 hrsz. ingatlanra 32 korona, a bereczki 14. sz. tjkvben A + 406. hrsz. ingatlanra 30 korona, a 450., 451. hrsz. ingatlanra 827 korona, 3907., 3908. hrsz. ingatlanra 5 korona, 4431., 4437. hrsz. ingatlanra 7 korona, 4444. hrsz. ingatlanra 2 korona, 3493. hrsz. ingatlanra 16 koronában, az id. Fénig Vaszi és neje Stenesik Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartásával; a bereczki 1138. sz. tjkvben A + 7053., 7054., 7056., 7057. hrsz. ingatlanra 400 koronában az id. Fénig Vaszi és neje Stenesik Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartásával; a bereczki 1140. sz. tjkvben A + 3910. hrsz. ingatlanra 20 K., a lemhényi 907. sz. tjkvben A + 6352., 6353., 6354. hrsz. ingatlanra az id. Fénig Vaszi és neje Stenesik Mária javára bekebelezett haszonélvezeti jog fenntartásával 184 K., a bereczki 228. sz. tjkvben A + a. foglalt 591., 593. hrsz. ingatlanra 320 K., a bereczki 1669. sz. tjkvben foglalt 7063/a. hrsz. ingatlanra 38 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi december hó 20-ik napjának d. e. 9 órákor Bereczk községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladhatni fognak. Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át kész-

pénzben vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügy miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. törvényezikk 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törv.-szék mint telekk. hatóság. Közdivásárhely, 1901. évi szeptember hó 8-án, (157. 1—1.)

Dr. Nagy,
kir. törvénzi albiró.

Szám 5533/901. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A közdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Solyom Gyula és neje végrehajthatónak, Ada Józsefné Pethő Kata végrehajtást szenvedő végrehajtási ügyében a közdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő Torja község határában fekvő, az al és feltorjai 2727. sz. telekkönyvben A + alatt foglalt 74. 75. 76. 77. 82. hrsz. jelenben Solyom Gyula és neje, továbbá Ada Mózes és Hegyeli Lajos nevén álló ingatlanra 871 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi december hó 23-ik napjának délelőtti 9 órákor Torja községében tartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási árban alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. ezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. tvszék mint tlkvi hatóság. Közdivásárhely, 1901. évi szeptember hó 7-én.

(158 1—1.) Dr. Nagy
kir. tvszki albiró.

291—901. sz. gb.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye gazdasági bizottságának 251. sz. a kelt hirdetményére értesitem az érdeklődő gazda közönséget, hogy kedvezményes 100 korona áron tenyészképes kancazók beszerezhetők nem voltak, mivel a nagyszebeni 12-ik vonat csapatonál 30 drb tenyészképes kanca sorsoltatott ki 10 törvényhatóság területére és az így kisorsolt példányokat a kiküldött szakértő átvételre érdemesnek nem tartotta.

Háromszékvármegye gazdasági bizottsága novében, Sepsi-Szent-Györgyön, 1901. évi okt. 29-én.

156, 1—1

Potsa J.
főispán.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak
Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor. és csemegetajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Oriás tövisű, igen gyorsan fejlődő süvénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívületekely kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemete elég 200 méterre. — Ára 6 ft.

Diócsemeték.

Oriási jövődelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik mint den rendelési kötelezettség nélkül. Árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznára fordítanák. város, falu, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltak, melyek mindeiknek nagy szolgálatot tesznek. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor, Nagy-Kágya, (146. 3—10.) u. p. Székelyhid.

Építők figyelmébe.

A mai kor igényeinek teljesen megfelelő épületeket és javításokat valamint épület rajzokat, az építő urak kívánsága szerint készítek el.

Elvállalok helyben és vidéken, lakóházak és mindennemű melléképületet jutányos árak mellett.

Szakképzettségemet mindazon épületek, melyek általam lettek befejezve fényesen igazolják.

Kérve a nagyérdemű közönséget, szíves pártfogásába venni.

Az elvállalt épületek rajza teljesen díjtalan.

Egyuttal kötelességem hív fel arra, hogy kiérdeméljem, a helyi és vidéki urak szíves pártfogását.

Közdivásárhelyt, 1901. október hó.

Alázatos tisztelettel kérve

150. 2—10.)

Molnár Antal,

okleveles kőműves mester, épület vállalkozó.